

DOI: <https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series14.2025.34.03>

УДК 378.015.3:784.9

*Беценко Іван Дмитрович,
аспірант факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського,
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
<https://orcid.org/0000->*

РОЛЬ ЕМОЦІЙНО-ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА-ВОКАЛІСТА

У статті розглядається важливість емоційного інтелекту в професійній підготовці педагогів-вокалістів у закладах вищої мистецької освіти. Акцентовано увагу на концепціях емоційного інтелекту, запропонованих вченими Деніелом Гоулманом, Робертом Стернбергом та Говардом Гарднером, у яких інтегруються емоційні й когнітивні аспекти. Описано методики розвитку емоційного інтелекту, які містять тренінги з саморегуляції, комунікативні вправи та рольові ігри, що готують майбутніх педагогів до ефективної взаємодії з учнями. Запропонований комплексний підхід заохочує до розвитку емоційної компетентності та створення підтримувального навчального середовища, де учні мають змогу розкрити свій творчий потенціал.

***Ключові слова:** емоційний інтелект, педагог-вокаліст, мистецька освіта, професійна компетентність, навчальне середовище, розвиток особистості.*

Актуальність роботи. У сучасному освітньому процесі зростає увага не лише до академічних знань, а й до емоційного інтелекту як основи для професійного розвитку майбутніх педагогів, зокрема педагогів-вокалістів. У мистецькій освіті педагоги мають розвивати самоконтроль, емпатію та здатність розуміти емоції учнів. Це необхідно, адже майбутній педагог-вокаліст повинен не лише навчити співати, але й створити атмосферу довіри і розуміння, де учні націлені на розкриття власного творчого потенціалу.

Емоційно-інтелектуальний розвиток у педагогів-вокалістів покращує взаємодію з учнями, що, в свою чергу, підвищує результативність процесу вокального навчання. Здатність педагога-вокаліста до саморегуляції та емоційного самовизначення допомагає створити сприятливу атмосферу для творчого самовираження учнів у вокальному класі. Значною складовою навчального процесу є розуміння та підтримка емоційного стану вокалістів-початківців, що дає можливість педагогу-вокалісту адаптувати методи викладання вокального навчання до індивідуальних потреб кожного учня. Емоційно-інтелектуальний розвиток є основою для розвитку професійної компетентності педагога-вокаліста та формує гармонійне навчальне середовище, оскільки сприяє ефективному встановленню емоційного контакту з учнями, розвитку їхньої чуттєвої сфери, забезпеченню мотивації до навчання через емпатичне розуміння потреб і можливостей кожного вихованця, а також стимулює створення позитивної атмосфери, яка підсилює творчий потенціал, знижує рівень тривожності, сприяє особистісному самовираженню й формує довіру між учасниками навчального процесу, що в підсумку підвищує якість освітньої взаємодії та стимулює професійний і особистісний розвиток майбутніх вокалістів.

У галузі емоційно-інтелектуального розвитку значний внесок зробили такі вчені, як Деніел Гоулман, Роберт Стернберг і Говард Гарднер, які підкреслюють важливість емоційної саморегуляції, емпатії та мотивації в професійній діяльності. Р. Стернберг фокусується на когнітивних і емоційних аспектах у контексті інтелектуальних здібностей

[13]. Д. Гарднер вивів концепцію множинних інтелектів, де емоційний інтелект є однією з важливих складових [3]. Інші дослідники, зокрема Дж. Мейер та П. Саловей, розробляють теорії емоційного інтелекту, його здатність до саморегуляції та взаємодії з іншими [11]. В Україні дослідження С. Чернікової зосереджуються на значенні ансамблевого виконання та розвитку емоційної компетентності через музику [17].

Мета статті. Визначити дефініцію “емоційно-інтелектуальний розвиток” у контексті вокальної підготовки майбутнього педагога, дослідити його роль в умовах професійної підготовки студентів-вокалістів у закладах вищої мистецької освіти та визначити методики його розвитку для підвищення їх професійної компетентності та особистісного зростання.

Зміст статті. У наукових дослідженнях поняття “інтелект та емоції” часто розглядаються як взаємопов’язані поняття, що разом формують основу особистісного розвитку людини. Теорії та погляди різних учених на дефініцію “інтелект” підкреслюють важливість емоційної складової в загальній структурі поняття “інтелект” людини. Г. Гарднер у теорії множинного інтелекту включає в структуру інтелекту емоційні аспекти, розглядаючи їх як “самостійні інтелектуальні здібності”. Вчений запевняє, що емоційні навички є такими ж важливими, як і когнітивні, оскільки мають вплив на адаптацію та успішність у соціальному житті людини. Така позиція є особливо актуальною для становлення майбутніх педагогів-вокалістів [3, с. 205-210].

Емоційно-інтелектуальний розвиток у контексті вокальної підготовки майбутнього педагога охоплює здатність до самосвідомості, що дозволяє педагогу-вокалісту усвідомлювати свої емоції, їх вплив на процес навчання, а також можливість контролювати свої емоційні реакції під час роботи з учнями. Здатність до емоційного саморегулювання стає ключовою для ефективного управління стресом та підтримання позитивного навчального середовища. Його важливою складовою є розвиток соціальних навичок, зокрема здатності до емпатії та ефективного спілкування з учнями, що сприяє їх мотивації та психологічному комфорту. Кожен із цих елементів інтегрується у процес вокальної підготовки, де емоційно-інтелектуальна здатність допомагає забезпечити глибоке розуміння учнів, сприяє їхньому розвитку та ефективному навчання вокальними техніками.

Так, Р. Стернберг [13, с. 89], у концепції «розумового самоврядування», трактує поняття “інтелект” як “здатність ефективно управляти своїм мисленням і поведінкою, що включає також емоційну регуляцію”. Вчений вважає, що здатність розуміти й управляти емоціями є суттєвою частиною інтелекту. Вона допомагає приймати оптимальні рішення у міжособистісних стосунках, що є особливо цінним для майбутніх педагогів.

Г. Айзенк акцентує увагу на біологічних аспектах інтелекту. Він вважає, що емоційна стабільність пов’язана з передачею інформації в мозку. Емоції можуть впливати на когнітивні процеси, а відтак і на загальний рівень інтелектуальної діяльності, зокрема в умовах стресу чи напруження, що є значущим фактором для педагогів, які працюють у тісному контакті з учнями [1, с. 55-60].

Д. Гоулман розробив концепцію емоційного інтелекту, в якій емоційні здібності (самосвідомість, управління емоціями та соціальні навички) відіграють ключову роль у професійній ефективності. Для педагога потрібною є здатність розпізнавати емоції, регулювати їх та розуміти емоційні стани учнів, що підвищує якість навчального процесу. Д. Гоулман виділив кілька ключових аспектів емоційного інтелекту, серед яких важливу роль відіграють самосвідомість і самоконтроль. Самосвідомість передбачає наявність адекватної самооцінки, здатності до емоційного самопізнання та впевненості у своїх силах. Самоконтроль включає в себе вміння регулювати свої емоції, бути відкритим до нових можливостей, проявляти ініціативу, адаптуватися до змін, зберігати позитивне ставлення та прагнення досягти успіху [4, с.30].

Важливим є також розвиток соціальної чутливості, яка виявляється через емпатію, здатність до ділового сприйняття інших та попередження у взаєминах. Уміння управляти взаєминами з підопічними полягає в прагненні допомогти їм у розвитку, сприяти змінам, ефективно вирішувати конфліктні ситуації, заохочувати командну роботу та мотивувати інших до спільних досягнень [4, с. 112]. Таким чином, погляди різних учених демонструють, що емоційні аспекти інтегровані в широку концепцію інтелекту, і це є визначальним фактором у підготовці педагогів, зокрема майбутніх педагогів-вокалістів, яким необхідно поєднувати когнітивні й емоційні здібності для успішної професійної діяльності.

Термін «емоційний інтелект» вперше було введено у 1990 році Дж. Мейером та П. Саловеєм. Вчені визначають його як здатність глибоко усвідомлювати, оцінювати та виражати емоції, розуміти емоційні стани та емоційні знання, а також управляти емоціями, що посприяє особистісному та інтелектуальному розвитку [11]. Емоційний інтелект педагогів-вокалістів є ключовим фактором для досягнення успіху в їхній професійній діяльності. Він не лише підтримує ефективну взаємодію з учнями, але й стимулює їхню творчість, допомагає формувати довготривалі відносини та розв'язувати конфлікти. Педагог, який володіє високим рівнем емоційного інтелекту, стає лідером, здатним надихати учнів і сприяти їхньому розвитку.

Розвиток емоційного інтелекту у педагогів-вокалістів має кілька суттєвих переваг: створення сприятливої та творчої атмосфери, де учні можуть вільно й безпечно розкривати свій потенціал, встановлення довірчих і підтримуючих стосунків з учнями, що підвищує їх мотивацію до навчання, здатність до ефективного вирішення конфліктів, що дозволяє зберігати гармонійну атмосферу в колективі та постійну професійну адаптацію та розвиток, завдяки чому педагог може залишатися на передовій педагогічній практиці. Інвестування в розвиток емоційного інтелекту є важливим кроком на шляху до підвищення якості музичної освіти та створення стійких і результативних педагогічних практик [9, с. 52].

Емоційний інтелект є однією з ключових характеристик сучасної особистості, яка визначає її здатність до ефективної взаємодії, адаптації в соціальному середовищі та професійної реалізації. В Україні дослідження емоційного інтелекту набуває дедалі більшого значення. Вітчизняні науковці, спираючись на сучасні теорії та підходи, зосереджуються на розробці методик і програм, які сприяють інтеграції емоційного інтелекту в освітню та професійну діяльність. Ці дослідження охоплюють різні аспекти, включаючи педагогіку, психологію, мистецьку освіту та управління, підкреслюючи унікальність підходів для розвитку емоційного інтелекту в українському контексті.

Декілька українських дослідників зосередили свою увагу на вивченні емоційного інтелекту та розвитку емоцій. Так, В. Зарицька у своєму дисертаційному дослідженні «Психологія розвитку емоційного інтелекту у системі професійної підготовки фахівців гуманітарного профілю» дослідила структуру, сутність та концептуальну модель емоційного інтелекту. Вчена також запропонувала методи його розвитку у студентів гуманітарних спеціальностей [6].

Інша дослідниця, М. Журавльова зосередила увагу на розвитку емоційного інтелекту майбутніх психологів у процесі професійної підготовки. Вона розробила програму, яка включає тренінги та самостійну роботу для підвищення рівня емоційного інтелекту студентів-психологів [7].

Звернемо увагу на дослідження К. Параскевови, яка вивчала емоційний інтелект як чинник регуляції емоційно-мотиваційної сфери особистості. Її робота включає розробку програми тренінгу для вдосконалення емоційних здібностей і регуляції мотивів поведінки [12]. Натомість О. Лящ присвятила своє дослідження вивченню генези емоційного інтелекту в юнацькому віці, що допомагає краще зрозуміти формування цієї якості у

підлітків та молоді [10].

Зазначені дослідження свідчать про значну зацікавленість проблемою емоційного інтелекту в Україні, зокрема у сфері професійної компетентності та особистісного зростання.

У новому Законі про освіту поняття “компетентність” розглядається як «динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, переконань, цінностей та інших особистісних якостей, що визначають здатність особи ефективно соціалізуватися, здійснювати професійну діяльність та продовжувати навчання» [5]. Формування професійної компетентності має бути спрямованим на розвиток практичного досвіду майбутнього педагога. Ми поділяємо точку зору українського академіка І. Беха, який робить акцент на слові “досвідченість”, а не “проінформованість” чи “обізнаність” у певній галузі [2, с. 5-7]. Тому в процесі формування професійної компетентності ми акцентуємо увагу на важливості розвитку в майбутнього педагога-вокаліста здатності використовувати емоційний інтелект та застосовувати відповідні методи, форми та засоби для розвитку емоційного інтелекту в учнів.

Методика розвитку емоційного інтелекту для педагогів-вокалістів у закладах мистецької освіти ґрунтується на комплексному підході, яка охоплює самопізнання, створення комфортного середовища та вдосконалення комунікативних навичок.

По-перше, слід навчити майбутніх педагогів-вокалістів усвідомлювати та аналізувати свої емоційні стани. Для цього використовуються вправи на саморефлексію. Наприклад, щоденне ведення емоційного щоденника, де студенти записують свої емоційні реакції на різні педагогічні ситуації та аналізують, як ці емоції впливають на комунікацію з учнями. Також майбутні педагоги-вокалісти можуть слухати і обговорювати твори, насичені різними емоціями, наприклад, слухати і аналізувати опери Верді або Пуччіні, які відображають глибокі людські почуття. Емоційне сприймання цих опер дасть майбутнім педагогам-вокалістам навчитися виявляти емоції у процесі сприймання вокальної музики, а згодом виявляти у поведінці майбутніх учнів, що, в свою чергу, сприяє розвитку емпатії.

По-друге, створення безпечного та підтримуючого простору у вокальному класі є основою для ефективного навчання. У цьому контексті можна застосовувати групові вправи до згуртування колективу класу.

Наприклад, «емоційний компас» – вправа, де кожен здобувач вищої освіти ділиться власною емоцією, яка йому на даний момент уявляється, а інші студенти спільно розглядають, як можна підтримати один одного. Розробка атмосфери довіри може включати відкриті обговорення творів Моцарта або Шуберта, щоб здобувачі могли висловити своє сприйняття та емоції, не хвилюючись за критику з боку. Такі вправи допомагають студентам почуватися сприйнятими, а в класі формується освітній простір для вільного емоційного вираження.

По-третє, використання музичних ігор стає ефективним засобом для розвитку емпатії та емоційного розуміння. Наприклад, вправа “Знайди емоцію” містить слухання музичних композицій (зокрема камерних вокальних творів Л. ван Бетховена), а також визначення, який настрій вони передають. Ще одна цікава вправа – “емоційний переклад”. Студенти обирають відомі вокальні твори і намагаються виконати їх у різних емоційних забарвленнях для того, щоб розвинути здатність розуміти та передавати різні емоційні стани.

По-четверте, рольові ігри надають майбутнім педагогам-вокалістам можливість відпрацювати комунікативні навички у наближених до реальності умов. Наприклад, у вправі “Учень у стресі” майбутні педагоги-вокалісти грають роль викладачів вокалу, які взаємодіють зі здобувачем освіти, що переживає негативні емоції чи стрес. Це надає їм можливість практикувати ефективні методи підтримки та уникати негативних реакцій, які можуть погіршити ситуацію. Відігривання складних ситуацій допомагає студентам

розвивати терпіння і стійкість у відповідь на емоційні виклики.

По-п'яте, інтеграція місцевих культурних традицій у навчальний процес надає значного творчого потенціалу для емоційно-інтелектуального розвитку майбутніх педагогів-вокалістів. Використання народних пісень, танців та інших форм мистецтва може суттєво збагачувати емоційне сприйняття здобувачів вищої мистецької освіти, сприяючи розвитку емпатійних якостей. Тут варто згадати вислів В. Сухомлинського [15], який зазначав, що пізнання внутрішнього світу не можливе поза усвідомлення та переживання музики, поза глибокої духовної потреби слухати її та отримувати від цього задоволення. Поза музики складно впливати на людину, а саме цей вплив є основою її емоційної, естетичної та моральної культури.

Звернемо увагу на відомих українських дослідників. Наприклад, С. Чернікова [17] вказує на важливість ансамблевого співу школярів різного віку, під час якого учні не тільки навчаються співати, а й передавати емоційний та художній зміст вокальних творів. Вона підкреслює, що вокальний ансамбль є особливим художнім колективом, який вирізняється єдністю виконання, злагодженістю та гармонією між частинами і цілим.

Крім того, виконавські та інтерпретаційні можливості існують у фольклорних ансамблях. Головною характеристикою такого ансамблю є не лише точне виконання вокального твору, а й передача контексту його існування. Кожна вокальна композиція несе в собі не тільки музичне та текстове значення, а й відображає певні аспекти побуту народу та соціально-історичні реалії його життя, створюючи таким чином своєрідну картину повсякденності. Водночас, варто зазначити, що сьогодні ми часто зустрічаємося з так званим вторинним (стилізованим) фольклором. Отже, навчання за допомогою ансамблевого виконання не лише розвиває вокальні здібності учнів, а й забезпечує поглиблене розуміння емоційного та культурного контексту музичних творів, що сприяє розвитку їх емоційного інтелекту та здатності до емпатії.

Музика пісенно-ігрового репертуару фольклорних ансамблів значною мірою сприяє емоційно-інтелектуальному розвитку та професійної компетентності майбутніх педагогів-вокалістів. Вона безпосередньо впливає на їх емоційну сферу, дозволяючи глибше розуміти та переживати емоційний сенс творів. Українські пісні, які є важливою складовою культурної спадщини, сприяють розвитку природних музичних здібностей, розкриттю творчого потенціалу педагогів-вокалістів і формуванню відчуття відповідальності за збереження національних традицій. Прослуховуючи та вивчаючи напам'ять обрядові пісні, майбутні педагоги-вокалісти виявляють зв'язок між вокальною музикою та соціокультурними реаліями, що значно збагачує їх емоційно-інтелектуальну сферу, зокрема сприяє розвитку емоційного інтелекту, який є необхідним аспектом фахової вокальної підготовки.

Крім того, такі практики формують здатність педагогів-вокалістів до самовираження та поглибленого розуміння мистецьких творів через емоційну взаємодію з ними. Вивчення народних пісень або їх обробок сприяє розвитку комунікативних та інтерпретаційних навичок, що стає основою професійної компетентності в галузі мистецтва. Окрім технічної майстерності, майбутні педагоги-вокалісти мають можливість занурюватися в історичний та культурний контекст музичних творів, що розширює їх світогляд та здатність до глибшого розуміння музики як частини живої культури. Зв'язок між емоційним інтелектом і професійною підготовкою стає невіддільною частиною навчання в мистецьких закладах вищої освіти [8, с. 128-132].

По-шосте, для досягнення ефекту емоційно-інтелектуального розвитку майбутнього педагога-вокаліста важливим є участь у майстер-класах та семінарах досвідчених викладачів вокалу та відомих співаків, які звертають увагу на важливість емоційно-інтелектуального розвитку майбутніх співаків. Такі творчі заходи допомагають обмінюватися практичним досвідом, вивчати сучасні стратегії, технології та підходи до

вокальної педагогіки, що сприяє постійному фаховому зростанню.

По-сьоме, самостійне вивчення наукової літератури з педагогічної психології та музичної і вокальної педагогіки є визначальним для постійного фахового зростання майбутнього педагога-вокаліста. Оскільки наукові розробки стосовно емоційно-інтелектуального розвитку людини розширюються, доступ до сучасних науково-практичних досліджень має допомогти майбутнім педагогам-вокалістам не лише оновлювати свої теоретичні знання, а й ефективно вивчати та у майбутньому застосовувати інноваційні методи і прийоми в навчальному процесі. Водночас, це сприяє розвитку нових підходів до вокального навчання та надає можливість досягти високих результатів.

Важливим елементом емоційно-інтелектуального розвитку є система зворотного зв'язку, яка сприяє оцінюванню емоційно-інтелектуальних проявів майбутніх педагогів-вокалістів. Наприклад, студенти можуть заповнювати анонімні анкети або брати участь у групових обговореннях, обмінюючись думками про емоційну та інтелектуальну атмосферу на вокальних заняттях. Крім того, корисно проводити творчі зустрічі, на яких вони можуть висловлювати свої враження, що допомагає коригувати власну поведінку, створює підтримуюче навчальне середовище.

Висновки. Отже, комплексний підхід до емоційно-інтелектуального розвитку формує емоційно-компетентного, чутливого до потреб майбутніх учнів педагога-вокаліста, здатного продуктивно управляти емоційним кліматом навчального процесу та надихати своїх учнів на творчий розвиток. Емоційно-інтелектуальний розвиток є невід'ємною складовою професійної компетентності майбутнього педагога-вокаліста та відіграє вагомий роль у їх вокальній підготовці. Емоційно-інтелектуальний розвиток заохочує до підвищення ефективності навчального процесу та покращення взаємодії здобувача вищої мистецької освіти з викладачами. Запропоновані методи і прийоми його розвитку можуть у перспективі успішно впроваджуватися.

Література:

1. Айзенк Г. А. Модель особистості. – Berlin: Springer-Verlag, 1981. – 206 с.
2. Бех І. Д. Теоретико-прикладний сенс компетентнісного підходу у педагогіці. Виховання і культура. 2009. №1–2 (17-18). С. 5–7.
3. Гарднер Г. Структура розуму: теорія множинного інтелекту / пер. з англ. – Харків: Ранок, 2006. 512 с.
4. Гоулман Д. Емоційний інтелект пер. з англ. С. Л. Гумецької. Харків: Віват, 2019. 352 с.
5. Закон України від 5 вересня 2017 року № 2145-VIII «Про освіту».
6. Зарицька, В. В. Психологія розвитку емоційного інтелекту у системі професійної підготовки фахівців гуманітарного профілю: дис. д-ра психол. наук. Харків, 2012. 318 с.
7. Журавльова, М. О. Розвиток емоційного інтелекту майбутніх психологів у процесі професійної підготовки: дис. канд. психол. наук. К., 2023. 245 с.
8. Каблова Т. Б., Павлова С. О. Український пісенний фольклор у музичному вихованні школярів. Музичне мистецтво в освітологічному дискурсі. № 2. 2017. С. 128-132. С. 128-132.
9. Керрол Дж. Б. Когнітивні здібності людини: огляд факторних аналітичних досліджень. Кембридж, Англія: Cambridge University Press, 1993. 819 с.
10. Ляш О. П. Генеза емоційного інтелекту в юнацькому віці: дис. канд. психол. наук. Київ, 2018. 236 с.
11. Майер Дж. Д. Інтелект емоційного інтелекту. Інтелект. Дж. Д. Маєр, П. Саловей. том. 17, 1993.
12. Параскевова, К. Г. Емоційний інтелект як чинник регуляції емоційно-мотиваційної сфери особистості: дис. канд. психол. наук. Харків, 2015. 278 с.
13. Стенберг Р. Дж. Що таке інтелект? Сучасні погляди на його природу та визначення. Д. К. Деттерман (Ред.). Norwood, NJ: Ablex, 1986. 182 с.
14. Сусман Д. Теорія множинного інтелекту К. К. Гарднера, MSE d. Verywell Mind. 2023. URL: <https://www.verywellmind.com/gardners-theory-of-multiple-intelligences-2795161> (дата доступу: 11.12.2024).
15. Сухомлинський В. Вибрані твори: В. 5-ти т. Т. 3. К.: Радянська школа, 1977. 670 с.
16. Теорія особистості Айзенка: модель ПЕН – yes, therapy helps!. yes, therapy helps!. 2024.

URL: <https://uk.yestherapyhelps.com/eysenck-s-theory-of-personality-the-pen-model-10947> (дата звернення: 11.12.2024).

17. Чернікова С. Вокальне мистецтво / навчальна програма // Навчальні програми з позашкільної освіти художньо-естетичного напрямку. – Вип. 1. – Київ: УДЦПО, 2016.

References:

1. Eysenck, H. J. *A Model for Personality*. – Berlin: Springer-Verlag, 1981. – 206 p.
2. Bekh I. d. Theoretical and applied meaning of the competence approach in pedagogy. *Education and culture*. 2009. No. 1–2 (17-18). P. 5–7.
3. Gardner, H. *The Structure of Mind: Theory of Multiple Intelligences* / translated from English – Kharkiv: Ranok, 2006. – 512 p.
4. Goulman D. Emotional intelligence trans. from English. S. L. Gumetska. Kharkiv: Vivat, 2019. 512 p.
5. Law of Ukraine dated September 5, 2017 No. 2145-VIII “On Education”.
6. Zarytska V. V. Psychology of the development of emotional intelligence in the system of professional training of specialists in the humanitarian field: dissertation of Dr. Psychology. Kharkiv, 2012. 318 p.
7. Zhuravlyova, M. O. Development of emotional intelligence of future psychologists in the process of professional training: Dissertation of Candidate of Psychological Sciences. Kyiv, 2023. 245 p.
8. Kablova T. B., Pavlova S. O. Ukrainian song folklore in the musical education of schoolchildren. *Musical art in the educational discourse*. No. 2. 2017. P. 128-132. P. 128-132.
9. Carroll J. B. *Human Cognitive Abilities: A Survey of Factor Analytical Studies*. Cambridge, England: Cambridge University Press, 1993. 819 p.
10. Lyashch, O. P. Genesis of spiritual intelligence in adolescence: Dissertation of Candidate of Psychological
11. Mayer J. d. The Intelligence of Emotional Intelligence. *Intelligence*. J. d. Mayer, P. Salovey. vol. 17, 1993.
12. Paraskevova, K. G. Emotional intelligence as a factor in the regulation of the emotional and motivational sphere of the personality: Dissertation of Candidate of Psychological Sciences. Kharkiv, 2015. 278 p.
13. Sternberg R. J. What is Intelligence? *Contemporary Perspectives on its Nature and Definition*. d. K. Detterman (Ed.). Norwood, NJ: Ablex, 1986. 182 p.
14. Susman D. The Theory of Multiple Intelligences by K. K. Gardner, MSE d. Very Good Mind. 2023. URL: <https://www.verywellmind.com/gardners-theory-of-multiple-intelligences-2795161> (access date: 11.12.2024).
15. Sukhomlynsky V. *Selected works: V. 5 vols. T. 3. K.: Soviet school*, 1977. 670 p.
16. Eysenck's theory of personality: the PEN model – yes, therapy helps!. yes, therapy helps!. 2024. URL: <https://uk.yestherapyhelps.com/eysenck-s-theory-of-personality-the-pen-model-10947> (access date: 11.12.2024).
17. Chernikova, S. *Vocal Art* / educational program // Educational Programs for Out-of-School Artistic and Aesthetic Education. – Issue 1. – Kyiv: UDTSP0, 2016.

Ivan BETSENKO. The role of emotional-intellectual development in the training of future vocalist teachers.

The article discusses the importance of emotional intelligence in the professional training of vocal teachers in higher art education institutions. Attention is focused on the concepts of emotional intelligence proposed by such scientists as Daniel Goleman, Robert Sternberg and Howard Gardner, which integrate emotional and cognitive aspects. The article describes methods of developing emotional intelligence, including self-regulation training, communication exercises and role-playing games that prepare future teachers for effective interaction with students. The proposed integrated approach encourages the development of emotional competence and the creation of a supportive learning environment where students can unleash their creativity.

Keywords: emotional intelligence, vocal teacher, art education, professional competence, learning